

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

26.03.2026ел

Хужа Хэсэн ав.

№5

Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкэләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хэсэн авыл жирлегендә туып үскән һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хэсэн авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең һәлак булу (үлем) датасыннан исемен мәңгеләштерү турында нигезләмәне раслау хакында

«Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында» 1993 елның 14 гыйнварындагы 4292-1 номерлы Россия Федерациясе законы нигезендә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «Хужа Хэсэн авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хэсэн авыл жирлеге башкарма комитеты **КАРАР ИТӘ:**

1. Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкэләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хэсэн авыл жирлегендә туып үскән һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хэсэн авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең һәлак булу (үлем) датасыннан исемен мәңгеләштерү турында нигезләмәне кушымтада каралганча расларга.

2. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматы рәсми порталы»нда бастырып чыгарырга, шулай ук Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <https://hosesan-kaybici.tatarstan.ru/> веб-адресы буенча Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хэсэн авыл жирлегенен рәсми сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Хужа Хэсэн авыл жирлеге Башкарма комитеты
Житәкчесе

С.П.Матвеева

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Хужа Хәсән авыл жирлеге
Башкарма комитетының
2026е. «26» мартының
5 номерлы карарына
1 нче кушымта

Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл жирлегендә туып үскән һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең һәлак булу (үлем) датасыннан исемен мәңгеләштерү турында нигезләмә
1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1.2. Әлеге Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл жирлегендә туып үскән һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең һәлак булу (үлем) датасыннан исемен мәңгеләштерү турында нигезләмә (алга таба - Нигезләмә) «Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында» 1993 елның 14 гыйнварындагы 4292-1 номерлы Россия Федерациясе Законы нигезендә эшләнде.

1.2. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлеге территориясендә һәлак (вафат) булучының (вафат булучының) даими яшәве Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлеге территориясендә яшәү урыны буенча теркәлү, Хужа Хәсән авыл жирлеге территориясендә һәлак булган (вафат булган) даими яшәү фактын билгеләү турындагы суд карары белән, йорт китабыннан өзәлтә белән раслана.

**2 бүлек. МАХСУС ХӘРБИ ОПЕРАЦИЯ БАРЫШЫНДА ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ КАЙБЫЧ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ ХУЖА ХӘСӘН
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ ТУЫП ҮСКӘН (ВАФАТ БУЛГАН) КЕШЕЛӘР
ИСТӘЛЕГЕН МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ФОРМАЛАРЫ**

2.1. Хужа Хәсән авыл жирлегендә туып үскән махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) кешеләр истәлеген мәңгеләштерүнең төп рәвешләре түбәндәгеләр:

1) махсус хәрби операция барышында Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегендә һәлак (вафат булган) кешеләр турында Хәтер китабын булдыру һәм алып бару;

2) урамнарга һәм майданнарга махсус хәрби операция барышында Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегендә туып-үскән (вафат булган) кешеләрнең исемнәрен бирү, фасадларда һәм (яисә) биналар эчендә истәлекле билгеләр урнаштыру;

3) махсус хәрби операция барышында Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегендә һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең хәрби батырлык почмакларын, дан музейларын, батырлык күргәзмәләрен булдыру;

4) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл жирлегеннән чыккан, махсус хәрби операция барышында вафат булган (вафат булган) кешегә мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән кырмыска) урнаштыру;

5) массакүләм мәгълүмат чараларында һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегеннән чыккан, махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) кешеләр турындагы материалларны аларның батырлыкларына багышланган бастырып чыгару;

6) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегеннән булган, махсус хәрби операция барышында һәлак (вафат) булганнар истәлегенә багышланган хәрби-патриотик дәресләр, спорт чаралары уздыру;

7) патриотик клублар, яшьләр оешмалары эшчәнлегенә ярдәм.

3 бүлек . МЕМОРИАЛЬ ТАКТА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕ, АРТ-ОБЪЕКТ (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛ) УРНАШТЫРУ ТУРЫНДА КАРАР КАБУЛ ИТҮ ӨЧЕН КРИТЕРИЙЛАР

3.1. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында карар кабул итү өчен критерий булып исемә мәңгеләштерелә торган затның батырлыгы, кыюлыгы, аеруча батырлык күрсәтүе турында документаль расланган дәрәс мәгълүматлар булу тора.

3.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турындагы мәсьәләне карау махсус хәрби операция тәмамланган көннән алып кимендә 6 ай узгач һәм 5 елдан да соңга калмыйча башкарыла.

3.3. Батырлык ордены белән бүләкләнгән, Россия Федерациясә Герое исеменә лаек булган затларга мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында мөрәжәгать итү сроклары буенча чикләүләр кагылмый.

4 бүлек. МЕМОРИАЛЬ ТАКТА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕ, АРТ-ОБЪЕКТ (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛ) УРНАШТЫРУ ТУРЫНДА ҮТЕНЕЧНАМӘЛӘР ЮЛЛАУ ТӘРТИБЕ

4.1. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру инициативасы белән дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, ижтимагый һәм дини берләшмәләр, предприятиеләрнең,

учреждениеләрнең, оешмаларның хезмәт коллективлары, физик затлар (алга таба - инициатор) мөрәжәгать итәргә мөмкин.

4.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегендә туып-үскән, хәрби бурычын үтәгәндә һәлак булучының (вафат булучының) исемен мәңгеләштерү турында үтенечне һәм әлеге Нигезләмәнең 4.3 пунктында күрсәтелгән документларны үз эченә алган язмача үтенечнамә(алга таба - үтенечнамә), Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл жирлегенә башкарма комитеты җитәкчесе исеменә җибәрелә.

4.3. Исемне мәңгеләштерү өчен тапшырыла торган документлар исемлегенә түбәндәгеләр керә:

1) граждан (оешма) үтенечнамәсе;

2) исемен мәңгеләштерелә торган Ватанны саклаучы турында тарихи яисә тарихи-биографик белешмә; вакыйганың дөреслеген яисә исемен мәңгеләштерелә торган затның казанышларын раслый торган архив, бүләкләү документларының күчәрмәләре;

3) исемен мәңгеләштерелә торган затның мәңгеләштерү урыны буенча яшәү чорын күрсәтеп, йорт китабыннан өзәлтә;

4) исемен мәңгеләштерү формасы буенча тәкъдим;

5) мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) куелуның күздә тотылган урыны турында аның сайлавын нигезләп белешмәләр;

6) языла торган текст буенча тәкъдим;

7) мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объектны (шул исәптән муралны) тантаналы ачуны проектлау, эзәрләү, урнаштыру һәм техник яктан тәэмин итү эшләрен финанслау турында үтенечнамәче субъектның (инициаторның) язма йөкләмәсе буенча инициатор хисабына башкарыла;

8) үтенечнамәче гражданның эшләрен финанслау турында язма йөкләмәсе, йә финанслауны гамәлгә ашыру мөмкин булмау турында хәбәрнамәсе.

4.4. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән кырмыска) урнаштыру урыны Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл жирлегенә Башкарма комитеты комиссиясе һәм бина милекчесе тарафыннан хупланырга тиеш. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегенә Башкарма комитеты инициатор тарафыннан мемориаль такта урнаштыру күздә тотыла торган бинаны сүтү я булмаса капитал ремонт ясау планлаштырылган очракта, мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объектны (шул исәптән муралны) урнаштыру урынын килештерүдән баш тартырга мөмкин. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру урынын килештерүдән баш тарткан очракта, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегенә башкарма комитеты үзенең дәлилле бәяләмәсен күренекле вакыйгалар һәм шәхесләр турында хәтерне мәңгеләштерү белән бәйле мәсьәләләренә алдан карау өчен Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл жирлегенә Башкарма комитеты комиссиясенә (алга таба - Комиссия) җибәрә.

5 бүлек. ҮТЕНЕЧНАМӘЛӘРНЕ КАРАУ ҺӘМ АЛАР БУЕНЧА КАРАРЛАР КАБУЛ ИТҮ ТӘРТИБЕ

5.1. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе исеменә килгән үтенечнамә һәм документлар 2 эш көне эчендә Комиссия каравына тапшырыла.

5.2. Комиссия үтенечнамәне карый һәм теркәлгәннән соң 20 календарь көн эчендә ана теркәлә торган документларны тикшерә.

5.3. Комиссия карала торган үтенечнамәләр буенча җәмәгатьчелек фикерен сораштыру үткәрергә хокуклы.

5.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.3 пунктында күрсәтелгән үтенечнамәне һәм документларны карау нәтижәләре буенча Комиссия түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) үтенечнамәне хупларга һәм үтенечнамәне гамәлгә ашыру өчен, хәтерне мәңгеләштерү эшләрен уздыру тәртибен җаваплы вазыйфай затларны билгеләргә (чараларда катнашучы кызыксынган органнар һәм оешмалар исемлеге, финанс-икътисадый чыгымнар күләмен билгеләү, эшләргә башкару өчен финанс чараларын, көчләрне бүлеп бирү һ.б.);

2) үтенечнамәче якка һәлак булуының истәлеген башка рәвешләрдә мәңгеләштерергә киңәш итәргә;

3) үтенечнамәләргә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл җирлеге Башкарма комитеты комиссиясе тарафыннан билгеләнә торган өстәмә белешмәләр һәм документлар алу зарурлыгына бәйле рәвештә яисә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл җирлеге Башкарма комитеты комиссиясе билгеләгән башка сәбәпләр аркасында Комиисия билгеләгән срокка күчерергә.

5.5. Комиссия кабул иткән карарлар беркетмә белән рәсмиләштерелә.

5.6. Әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктының 1 пунктчасында каралган карар кабул иткәндә, Комиссия Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл җирлеге башкарма комитеты Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл җирлеге Башкарма комитетының мемориаль такта, башка истәлекле билге кую турындагы карары проектын эзерли һәм аны Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенә имзалауга җибәрә.

5.7. Монументаль сәнгать эсәрен кую турында үтенечнамәне кире кагу турында карар кабул ителгән очракта, Комиссия шундый карар кабул ителгән көннән алып 5 көннән дә соңга калмыйча аны инициаторга җибәрә.

5.8 Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Хужа Хәсән авыл җирлеге Башкарма комитетының мемориаль такта, башка истәлекле билге урнаштыру турындагы карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) мемориаль такта, башка истәлекле билге урнаштыру урыны адресы;

2) язуның эчтәлегә;

3) мемориаль такта, башка истәлекле билге урнаштыру срогы;

4) мемориаль тактаны, башка истәлекле билгене проектлау, эзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанс белән тәмин итү чыганагы;

5) жаваплы зат.

5.9. Мемориаль такта, башка истәлекле билге Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Хужа Хәсән авыл жирлеге Башкарма комитетының бюджет чаралары исәбәнән билгеләнә. Шулай ук мемориаль такта, башка истәлекле билгене бюджеттан тыш акчалар хисабына урнаштыру да рөхсәт ителә.

6 бүлек. КУЕЛА ТОРГАН МЕМОРИАЛЬ ТАКТАГА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕГӘ, АРТ-ОБЪЕКТКА (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛ) АРХИТЕКТУРА-СӘНГАТЬ ТАЛӘПЛӘРЕ

6.1. Куела торган мемориаль тактага, башка истәлекле билгегә, арт-объектка (шул исәптән мурал) архитектура-сәнгать чишелеше ул яңа элемент буларак куела торган урын характерына, мохит үзенчәлекләренә каршы килергә тиеш түгел.

6.2. Проектны һәм мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру урынын килештергәндә түбәндәге таләпләр исәпкә алына:

1) мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) тексты кыска формада рәсмиләштерелергә һәм исеме мәңгеләштерелә торган затның рус телендәге тулы фамилиясен, исемен, атасының исемен үз эченә алырга тиеш;

2) мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) текстында мәңгеләштерелә торган затның казанышлары турында белешмәләр булу мәжбүри;

3) мемориаль такта композициясенә тексттан тыш портрет сурәтләре, декоратив элементлар, яктыртулар кертелергә мөмкин;

4) мемориаль такта, башка истәлекле билге нык таштан (мәрмәр, гранит) яисә металл эретмәдән (бронза, чуен) башкарыла;

5) мемориаль такта, башка истәлекле билге яхшы күренә торган урыннарда (фасадларда яисә биналар эчендә) ике метрдан да түбәнрәк булмаган биеклектә урнаштырыла.

7 бүлек. ИСЕМНЕ МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ БУЕНЧА КОМИССИЯ

7.1. Хужа Хәсән авыл жирлегендә туып-үскән (вафат булган) кешеләрнең исемен халыкның хәтерендә мәңгеләштерү эшен оештыру өчен Хәтер мәңгеләштерү комиссиясе (алга таба - Комиссия) төзелә.

7.2. Комиссия Хужа Хәсән авыл жирлеге Башкарма комитеты каршында даими эшләүче коллегиаль орган булып тора.

7.3. Комиссия составына түбәндәгеләр керә:

Комиссия рәисе - Хужа Хәсән авыл жирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе;

Рәис урынбасары – Кайбыч муниципаль районы башкарма комитетының социаль мәсьәләләр буенча урынбасары (киләшү буенча);

Комиссия секретаре - Хужа Хәсән авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре;

Комиссия әгъзалары:

- Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге башлыгы (килешү буенча);

- «Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ башлыгы (килешү буенча)

- «Юнармия» бөтенроссия балалар-яшүсмерләр хәрби – патриотик ижтимагый хәрәкәтенең Кайбыч муниципаль районындагы штабы начальнигы (килешү буенча);

- «Кайбыч муниципаль районының ветераннар һәм пенсионерлар советы» ижтимагый оешмасы рәисе (килешү буенча).

7.4. Комиссиянең төп бурычлары:

- зстның исеме мәнәгеләштерү турындагы үтенечләрне карау;

- мәнәгеләштерү мәсьәләләре буенча бәяләмәләр әзерләү;

- мәнәгеләштерү турындагы карарларны гамәлгә ашыруны координацияләү;

- мәнәгеләштерү объектларының торышын тикшереп тору.

7.5. Комиссия вәкаләтләре:

- хакимият органнарыннан һәм оешмалардан кирәкле мәгълүмат сорату;

- консультацияләр өчен белгечләр жәлеп итү;

- ижтимагый фикер алышулар оештыру;

- мәнәгеләштерү формасы буенча рекомендацияләр бирү.

7.6. Комиссия утырышлары гражданның (оешманың) үтенечнамәсе кәргән саен уздырыла.

7.7. Комиссия карарлары беркетмә белән рәсмиләштерелә

7.8. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәмин итүне Хужа Хәсән авыл жирлеге Башкарма комитеты башкара.